

Sygn. akt V.2 Ka 450/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach

V Wydział Karny Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Myśliwiec

Sędziowie: SSO Sławomir Klekocki

SSO Olga Nocoń (spr.)

Protokolant: Monika Brzoza

w obecności Wandy Ostrowskiej Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2014 r.

sprawy skazanego:

W. S. /S./

syna E. i T.

ur. (...) w miejscowości B.

w sprawie o wyrok łączny

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 22 maja 2014r. sygn. akt IX K 932/13

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adwokata L. M. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych oraz 23 % podatku VAT w kwocie 27,60 złotych (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy), łącznie kwotę 147,60 złotych (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) tytułem zwrotu kosztów obrony z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt V.2 Ka 450/14

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Rybniku wyrokiem łącznym z dnia 22 maja 2014 r. w sprawie o sygn. akt IX K 932/13, na podstawie art. 91 § 2 kk i art. 86 § 1 i 2 kk, w miejsce kar pozbawienia wolności oraz kar grzywny orzeczonych wobec skazanego

W. S. wyrokiem Sądu Rejonowego w Chorzowie z dnia 6 kwietnia 2007 r. w sprawie o sygn. akt II K 565/06, wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju z dnia 25 kwietnia 2008 r. w sprawie o sygn. akt II K 403/07, wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 8 kwietnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt III K 143/09 i wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie o sygn. akt IX K 1925/10, wymierzył skazanemu karę łączną 5 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł.

Na poczet orzeczonej kary łącznej, w oparciu o art. 577 kpk oraz art. 82 kk w brzmieniu obowiązującym sprzed zmiany ustawy z dnia 1 stycznia 2012 r., przy zastosowaniu art. 4 § 1 kk, zaliczono skazanemu okresy odbywania kary pozbawienia wolności w sprawie II K 403/07 w okresie od dnia 10 stycznia 2007 r. do dnia 10 lipca 2009 r. oraz w sprawie II K 565/06 w okresie od dnia 17 kwietnia 2013 r. do dnia 22 maja 2014 r.

Na podstawie art. 572 kpk Sąd umorzył postępowanie o wydanie wyroku łącznego co do wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 95/12 oraz wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z dnia 3 lipca 2012 r. w sprawie o sygn. akt II K 361/12.

Nadto, na zasadzie art. 624§1 k.p.k. Sąd zwolnił oskarżonego od zapłaty kosztów sądowych na rzecz Skarbu Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł skazany, zaskarżając wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karze łącznej obejmującej kary jednostkowe prawomocnie wymierzone wyrokami: Sądu Rejonowego w Chorzowie (II K 565/06), Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju

(II K 403/07), Sądu Rejonowego Katowice-Zachód (III K 143/09), Sądu Rejonowego w Rybniku (IX K 1925/10). Podniósł zarzut rażącej niewspółmierności kary, wywodząc, iż Sąd pierwszej instancji nie wziął pod uwagę wszystkich okoliczności łagodzących oraz bliskości czasowej popełnionych przestępstw, podczas gdy ich uwzględnienie powinno doprowadzić do zastosowania zasady pełnej absorpcji przy wymierzaniu kary łącznej. W oparciu o tak sformułowany zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i obniżenie wymierzonej mu kary łącznej do 4 lat pozbawienia wolności. Jednocześnie, skarżący zakwestionował w treści apelacji trafność wyroku skazującego, wydanego wobec niego przez Sąd Rejonowy w Rybniku w dniu 10 stycznia 2011 r. (IX K 1925/10). Nadto, domagał się „uchylenia zarządzenia wykonania kary” orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach z dnia 8 kwietnia 2009 r. (III K 143/09), wywodząc, iż skazanie w powyższej sprawie uległo zgodnie z przepisem art. 76 § 1 kk zatarciu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się niezasadna, a postawiony w niej zarzut rażącej niewspółmierności kary chybiony.

W postępowaniu w przedmiocie wyroku łącznego dyrektywy wymiaru kary stosowane muszą być z uwzględnieniem specyfiki kary łącznej. Przy określaniu wysokości kary łącznej Sąd bierze w szczególności pod uwagę związek podmiotowo-przedmiotowy oraz czasowo-przestrzenny zachodzący między poszczególnymi zbiegającymi się przestępstwami. Kara łączna stanowić ma podsumowanie przestępczej działalności sprawcy, a granice jej wymiaru wyznacza art. 86 kk (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 17 kwietnia 2014 r. II AKa 37/14 LexPolonica nr 8385731). Powszechnie przy tym przyjmuje się, zarówno w doktrynie, jak i orzecznictwie, że wymierzenie kary łącznej w skrajnej wysokości, tj. przy zastosowaniu zasady absorpcji lub zasady kumulacji, należy do sytuacji wyjątkowych. Dla uznania zasadności zarzutu rażącej niewspółmierności kary, koniecznym byłoby stwierdzenie wyraźnej, oczywistej dysproporcji pomiędzy karą orzeczoną a karą wymierzoną z uwzględnieniem wskazanych dyrektyw (por. np. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 24 lutego 2014 r. II AKa 31/14 LexPolonica nr 8308308). W rozpoznawanej sprawie sytuacja taka nie zachodzi.

Sąd I instancji prawidłowo ustalił istnienie realnego zbiegu przestępstw w odniesieniu do wyroków jednostkowych wymienionych w punkcie 1 zaskarżonego wyroku, zaś orzekając karę łączną pozbawienia wolności i karę łączną grzywny wziął pod uwagę okoliczności istotne dla ich wymiaru, czemu dał wyraz w pisemnych motywach rozstrzygnięcia. Wbrew stanowisku skarżącego, Sąd meriti dostrzegł bliskość czasową, zachodzącą odpowiednio pomiędzy czynami objętymi wyrokami Sądu Rejonowego w Chorzowie w sprawie II K 565/06 i Sądu Rejonowego

Katowice – Zachód w Katowicach w sprawie III K 143/09 oraz między przestępstwami przypisanymi wyrokiem Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju w sprawie II K 403/07 i wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku w sprawie IX K 1925/10. Jednocześnie, zwrócił uwagę na wielość przestępstw oraz fakt, że poszczególne zbiegające się czyny – wymierzone w mienie oraz wiarygodność dokumentów - zostały popełnione na szkodę różnych pokrzywdzonych, w różnych okolicznościach i nie wszystkie charakteryzowały się tożsamą kwalifikacją prawną. W oparciu o powyższe, jak również posiłkując się ustaleniami co do zachowania skazanego w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności, Sąd trafnie przyjął – mając nadto w polu względy prewencji szczególnej - iż w stosunku do skazanego nie zachodzą podstawy do zastosowania skrajnych metod wymierzenia kary łącznej, a to pełnej absorpcji lub kumulacji. Jeśli uwzględnić, że w rozpatrywanym przypadku, zgodnie z regułami z art.86§ 1 k.k. i art.91§ 2 k.k. skazanemu mogła zostać wymierzona kara łączna pozbawienia wolności w granicach od 2 lat i 6 miesięcy do 8 lat i 2 miesięcy oraz kara łączna grzywny w wysokości od 80 stawek dziennych do 130 stawek dziennych, orzeczonych w zaskarżonym wyroku kar łącznych w żadnej mierze nie sposób poczytać za rażąco surowe. Orzeczone kary w ocenie Sądu odwoławczego są wyważone i stanowią sprawiedliwe podsumowanie przestępczego zachowania skazanego. Nie sposób zasadnie uznać, że istnieje jakakolwiek różnica między karą wymierzoną, a karą, jaką należałoby skazanemu wymierzyć w wyniku zastosowania dyrektyw wymiaru kary.

Zarzuty podnoszone względem prawomocnych wyroków skazujących, objętych postępowaniem w przedmiocie wydania wyroku łącznego oraz prawomocnych orzeczeń wydanych w stadium postępowania wykonawczego, leżą poza zakresem kognicji Sądu odwoławczego, rozpoznającego apelację od wyroku łącznego. Na marginesie wskazać jednak należy, iż wbrew przekonaniu skarżącego skazanie wyrokiem Sądu Rejonowego Katowice-Zachód w Katowicach (III K 143/09) nie uległo zatarciu z mocy prawa w oparciu art. 76 § 1 kk. Powołany przepis wyłącza stosowanie ogólnej zasady jednoczesnego zatarcia wszystkich skazań, przewidzianej w art. 108 kk i przewiduje zatarcie skazania na karę z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jedynie w razie pomyślnego przebiegu okresu próby. O pomyślnym przebiegu okresu próby decyduje z kolei brak zarządzenia wykonania kary w okresie próby i 6 kolejnych miesięcy. Jak wynika z odpisu postanowienia Sądu Rejonowego Katowice – Zachód w Katowicach z dnia 6 września 2012 r., prawomocne zarządzenie wobec skazanego wykonania kary pozbawienia wolności, orzeczonej wyrokiem tegoż Sądu z dnia 8 kwietnia 2009 r., sygn. akt III K 143/09, nastąpiło przed upływem terminu przewidzianego w art.75§4 k.k. W rezultacie, przedmiotowy wyrok jednostkowy został prawidłowo uwzględniony w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego (por. np. wyrok SN z dnia 29 sierpnia 2013 r. IV KK 168/13, OSNKW 2013/12 poz. 107)

Niezależnie od oceny zarzutów, formułowanych przez skarżącego, należy zaznaczyć, że Sąd I instancji przy wydawaniu zaskarżonego wyroku nie ustrzegł się naruszenia przepisów, które normują materialnoprawne warunki orzeczenia kary łącznej. Rezultatem tego uchybienia – dostrzeżonego z urzędu w toku kontroli instancyjnej – było umorzenie przez Sąd Rejonowy postępowania w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym wyroku Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 6 marca 2012 r. (II K 95/12) oraz wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z dnia 13 lipca 2012 r. (II K 361/12). Pierwszym z wymienionych orzeczeń W. S. skazany został za przestępstwo popełnione w dniu 7 września 2011 r. na karę 1 roku

i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 3 lata. Z kolei wyrokiem Sądu Rejonowego w Końskich w sprawie II K 361/12 W. S. przypisano przestępstwo popełnione w dniu 6 lutego 2012 r., wymierzając mu karę 1 roku pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania. Uzasadniając orzeczenie o częściowym umorzeniu postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego, Sąd I instancji argumentował, że orzeczenie względem skazanego kary łącznej obejmującej wyżej powołane wyroki skazujące było niemożliwe, gdyż nie zachodziły przesłanki do warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej. Odwołał się przy tym do treści art. 89 § 1 kk oraz do orzeczeń Sądu Najwyższego sprzed nowelizacji Kodeksu karnego z dnia 5 listopada 2009 r. Wywód przedstawiony przez Sąd Rejonowy jest błędny i pomija całkowicie treść przepisu art.89§1 a k.k. Przestępstwa, za które W. S. został skazany wyrokami Sądu Rejonowego w Będzinie z dnia 6 marca 2012 r. oraz wyroku Sądu Rejonowego w Końskich z dnia 3 lipca 2012 r., popełnione zostały zanim zapadł pierwszy nieprawomocny wyrok co do którejkogokolwiek z nich, zaś orzeczone kary były karami jednorodziejowymi. Zarówno czyn przypisany skazanemu wyrokiem Sądu Rejonowego w Będzinie w sprawie II K 95/12, jak i przestępstwo objęte wyrokiem skazującym Sądu Rejonowego w Końskich zostały popełnione po dniu 8 czerwca 2010 r., a zatem po dacie

wejścia w życie art. 89 § 1a kk. Przywołany przepis umożliwia orzeczenie w wyroku łącznym kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania nawet w sytuacji skazania za zbiegające się przestępstwa wyłącznie na kary pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem. Tym bardziej zezwala on na orzeczenie kary łącznej bezwzględnego pozbawienia wolności w sytuacji, gdy tylko jedna z podlegających łączeniu kar pozbawienia wolności orzeczona została z zastosowaniem instytucji warunkowego zawieszenia jej wykonania. W myśl art. 4 § 1 kk, warunkiem stosowania powyższej normy, jako niekorzystnej dla skazanego, jest jedynie popełnienie wszystkich przestępstw, pozostających w realnym zbiegu po dacie wejścia w życie art.89 § 1a kk (por. uchwała SN z dnia 28 listopada 2013 r. I KZP 13/13, OSNKW 2013/12 poz. 100).

Mimo stwierdzenia uchybienia, które należy kwalifikować w kategoriach rażącej niesprawiedliwości orzeczenia (art.440 k.p.k.), Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, iż brak jest możliwości wydania rozstrzygnięcia o charakterze kasatoryjnym, celem konwalidowania uchybienia przy ponownym rozpoznaniu sprawy przez Sąd I instancji. Wynikało to z ograniczeń, jakie stwarza kierunek zaskarżenia wyroku (por. wyrok SN z dnia 20 stycznia 2011 r. V KK 366/10, LEX nr 818519, OSNKW 2011/154, wyrok SN z dnia 2 grudnia 2009 r, V KK 297/09 LEX nr 553766). Analizowany wyrok został zaskarżony wyłącznie przez skazanego, tymczasem orzeczenie w toku ponownego rozpoznania sprawy – gdyby miało odpowiadać materialnoprawnym warunkom orzeczenia kary łącznej – byłoby rozstrzygnięciem mniej korzystnym dla skazanego. Zważyć należy, iż w ramach zbiegu przestępstw objętych wyrokami Sądu Rejonowego w Będzinie w sprawie II K 95/12 oraz Sądu Rejonowego w Końskich w sprawie II K 361/12 najsurowszą z kar podlegających łączeniu byłaby kara 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i to ona wyznaczałaby minimalną granicę kary łącznej (art.86§1 k.k.). Wskazana kara jednostkowa została orzeczona z zastosowaniem dobrodziejstwa warunkowego zawieszenia jej wykonania (okres próby upływa w dniu 14 marca 2015 r.), podczas gdy w świetle uprzedniej, wielokrotnej karalności skazanego dalece wątpliwym byłoby ustalenie istnienia pozytywnej prognozy kryminologicznej na potrzeby wyrokowania w przedmiocie wyroku łącznego. Tym samym, w rozpatrywanym przypadku odrębne wykonanie wyroków Sądu Rejonowego w Będzinie w sprawie II K 95/12 oraz Sądu Rejonowego w Końskich w sprawie II K 361/12 pozostaje dla skazanego korzystniejsze niż połączenie kar zgodnie z zasadami przewidzianymi w art.85 k.k., art.86§1 k.k. i art.89§1a k.k.

Mając na uwadze powyższe, utrzymano zaskarżony wyrok w mocy.

W związku z korzystaniem przez skazanego z pomocy obrońcy z urzędu, na podstawie art. 29 ust.1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze zasądono od Skarbu Państwa na rzecz wyznaczonego obrońcy zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Wysokość wynagrodzenia określono w oparciu o § 14 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. 2013 poz. 461 z późn. zm.).

Z uwagi na sytuację materialną i osobistą skazanego, przebywającego w zakładzie karnym, zwolniono go od ponoszenia kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa (art.624§1 k.p.k.).